

Новими успіхами в навчанні і науковій роботі зустрінемо XIX з'їзд ВКП(б)!

Пролетарі всіх країн, єдніться!

Сталінські КАДРИ

ОРГАН ПАРТБЮРО, РЕКТОРАТУ, КОМІТЕТУ ЛКСМУ,
ПРОФКОМУ І МІСЦЕВКОМУ ХАРКІВСЬКОГО
ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ О. М. ГОРЬКОГО

№ 24 (703)

Понеділок, 8 вересня 1952 р.

ц. 20 к.

ПЕРЕДЗ'ІЗДІВСЬКІ ЗАВДАННЯ КОЛЕКТИВУ УНІВЕРСИТЕТУ

Новий учбовий рік у вузах, технікумах і школах Радянського Союзу почався в обстановці величезного політичного і трудового піднесення, зумовленого опублікуванням постанови Центрального Комітету ВКП(б) про скликання 5 жовтня поточного року чергового XIX з'їзду комуністичної партії.

Проект директив XIX з'їзду партії по п'ятому п'ятирічному плану розвитку народного господарства СРСР поряд з грандіозними перспективами дальшого руху нашого народу вперед по шляху до комунізму передбачає дальший розквіт радянської науки і культури. Це — ще одно яскраве свідчення величезного піклування партії, уряду, особливо товариша Сталіна про неухильне піднесення культурного рівня радянських людей.

З кожним роком зростає потреба Радянської країни у висококваліфікованих спеціалістах, здатних творчо розв'язувати нові, складні питання науки і техніки, зумовлені потребами будівництва комунізму.

Озброєні найважливішою наукою сучасності — теорією марксизму-ленінізму, безмежно віддані партії Леніна—Сталіна, свідомі великих завдань, що стоять перед учасниками будівництва комунізму, радянські вчені невтомно працюють над розробленням проблем, що є актуальними для нашого народного господарства, для величезних сталінських будов комунізму.

У світлі проекту директив XIX з'їзду партії перед нашим університетом постають нові почесні й відповідальні завдання. Разом з усіма трудящими Радянського Союзу колектив нашого університету зустрічає історичний з'їзд партії ще більшим піднесенням політико-виховної, навчальної та наукової роботи.

Найважливіше завдання колективу університету — забезпечити неухильне піднесення рівня комуністичного виховання студентства. Для цього насамперед необхідно підвищити якість викладання суспільних наук. Борючись проти формалізму й начотництва, ми повинні домогтися, щоб студенти творчо засвоїли марксистсько-ленінську теорію, навчилися тісно пов'язувати її з повсякденною практикою навчання й комуністичного будівництва.

Нешадно викоринюючи космополітизм, націоналізм та інші прояви буржуазної ідеології, треба далі підвищувати ідейний рівень лекцій і вжити заходів, щоб лекції та семінари проводилися

на високому ідейно-теоретичному рівні і розвивали вміння творчо розв'язувати наукові й виробничі питання.

Необхідно покінути з елементами догматизму і школярства, які заважають студентству творчо оволодівати науковими знаннями. Професори й викладачі повинні стати організаторами самостійної роботи студентів над своєю фаховою дисципліною, заохочувати їх до вивчення додаткової літератури, в першу чергу праць корифеїв вітчизняної науки. На лабораторних заняттях слід ширше застосовувати активні методи навчання, прищеплюючи студентам любов до самостійної творчості, до винахідництва та експериментування.

Наукова робота студентів повинна стати невід'ємною складовою частиною підготовки висококваліфікованих фахівців. Тому в гуртках студентського наукового товариства в цьому році необхідно запланувати більше експериментальних досліджень, зв'язаних з потребами розгортаного комуністичного будівництва. Більше уваги приділити розширенню діяльності наукових гуртків з історії ВКП(б), історії СРСР, філософії, політичної економії.

Керуючись творами товариша Сталіна з питань марксистсько-ленінської теорії, зокрема геніальною роботою «Марксизм і питання мовознавства», треба активізувати на кафедрах і факультетах обговорення нових проблем радянської фізики, астрономії, геології, творчого дарвінізму, павловської фізіології, поширити наукові дослідження, що впливають з робіт О. Б. Лепешинської. Ще більше підвищити вимоги до підготовки наукових праць до друку і відзначити XIX партійний з'їзд випуском нових збірників «Учених записок» університету.

Сміливо розгортаючи більшовицьку критику й самокритику, піднесемо навчальну й наукову роботу на вищий рівень.

Колектив нашого університету почав новий учбовий рік сповненим творчих сил і енергії. Відчуваючи велику відповідальність перед Батьківщиною за виховання висококваліфікованих спеціалістів, гідних довіри народу, науково-викладацький склад, адміністративно-технічні працівники і студенти всіх факультетів університету під керівництвом партійних організацій докладають всіх сил, щоб новими успіхами в навчальній і науково-дослідній роботі зустріти історичний XIX з'їзд ВКП(б).

Хвилюючі матеріали

Великий стенд з матеріалами до XIX з'їзду ВКП(б) обладнано на філологічному факультеті. Тут виставлено для загального ознайомлення проект директив ЦК ВКП(б) до п'ятого п'ятирічного плану, тези доповіді М. С. Хрушова про зміни в Статуті партії.

Численні фотознімки, діаграми розповідають про досягнення радянського народу в мирному будівництві, про нове трудове піднесення, що його викликало серед трудящих країни повідомлення про наступний з'їзд більшовиків. На стендах є вирівки з газет та журналів, чимало фотографій, які відображають повнокровне життя нашої країни.

Подовгу заступаються студенти, викладачі, аспіранти перед стендом і ще раз перечитують історичні документи.

Стенд з матеріалами до XIX з'їзду партії обладнано також на географічному факультеті.

А. МЕЛЬНИЧЕНКО.

Збільшити випуск спеціалістів з вищих учбових закладів для найважливіших галузей промисловості, будівництва і сільського господарства в 1955 році в порівнянні з 1950 роком, приблизно, в 2 рази.

(З проекту «Директив XIX з'їзду партії по п'ятому п'ятирічному плану розвитку СРСР на 1951—1955 роки»).

Гідно зустріти XIX з'їзд ВКП(б)

Весь радянський народ активно готується до знаменної історичної події — XIX з'їзду ВКП(б).

Колектив професорів, викладачів та студентів, вся громадськість нашого університету відзначають з'їзд величезним трудовим піднесенням та підвищенням політичної активності.

По всіх ланках університету — на факультетах, кафедрах і в академічних групах, в партійних і комсомольських організаціях — почалося глибоке вивчення та обговорення історичних документів, опублікованих у серпні Центральним Комітетом ВКП(б) до наступного з'їзду партії, — проекту директив XIX з'їзду партії по п'ятому п'ятирічному плану розвитку СРСР на 1951—1955 роки та проекту тексту зміненого Статуту партії.

Партійне бюро і ректорат університету, деканати та факультетські партійні організації розробили конкретні заходи по вивченню цих документів.

Широко розгортається робота в лекторіях університету, на факультетах та в гуртожитках, а також на підшефних університетові підприємствах Харкова й колгоспах області. З лекціями та доповідями виступатимуть вчені нашого університету, представники партійних, комсомольських та

профспілкових організацій. У всіх учбових приміщеннях, бібліотеках, у червоних кутках гуртожитків влаштовуються вітрини і стенди з матеріалами до XIX з'їзду партії. Намічено заходи по вивченню директивних передз'їздівських документів в мережі партійної освіти. Першочерговим завданням кожної факультетської партійної організації є контроль і ділова допомога у вивченні цих історичних документів. Кожний студент, викладач, науковий співробітник, технічний працівник університету повинен глибоко знати їх і виконувати рішення з'їзду у своїй практичній діяльності.

Величезну роботу в університеті треба провести у світлі директив XIX з'їзду ВКП(б) по п'ятому п'ятирічному плану розвитку СРСР на 1951—1955 роки.

Професорсько-викладацькому колективу необхідно перебудувати й поліпшити якість викладання та науково-дослідної роботи. В цій важливій справі вже зроблено перші кроки. У всіх вступних та перших лекціях з університетських кафедр студенти почули роз'яснення завдань творчого розвитку різних галузей науки у світлі історичних передз'їздівських документів. Переглядається відповідна тематика наукових праць професор-

сько-викладацького складу та студентського наукового товариства. Вносяться істотні зміни й доповнення у програми й робочі плани, намічаються заходи до поліпшення методичної роботи на всіх кафедрах.

Професійна організація розгортає серед співробітників університету соціалістичне змагання на честь історичного XIX з'їзду.

В ці дні всі думки громадськості університету звернені до великої події в житті нашої партії і Батьківщини — скликання XIX з'їзду ВКП(б).

Обов'язок партійної організації — очолити виробниче піднесення і зростлу політичну активність нашого колективу і спрямувати їх на докорінне поліпшення всього навчання, наукової і партійно-політичної роботи.

Немає сумніву, що партійна організація і вся громадськість Харківського державного університету імені О. М. Горького з цим почесним обов'язком справляться повністю, зустрінє XIX з'їзд ВКП(б) новими трудовими успіхами, поліпшенням навчання, ще більшим розгортанням науково-дослідної роботи і внесе свій вклад в успішне будівництво комунізму в нашій країні.

Заступник секретаря партбюро університету
М. ВОЛОВИК.

На партійних зборах історичного факультету

3 вересня відбулися партійні збори історичного факультету, на яких був обговорений проект директив XIX з'їзду партії по п'ятому п'ятирічному плану розвитку СРСР на 1951—1955 роки.

З великою активністю комуністи-історики обговорювали визначний документ Центрального Комітету партії, в кожній цифрі якого відчувається могутня сила і непереможність радянського соціалістичного ладу.

Першим виступив парторг факультету І. Я. Мірошников. Він указав на величезне політичне піднесення в колективі факультету у зв'язку з рішенням Центрального Комітету ВКП(б) скликати черговий XIX з'їзд комуністичної партії. На закінчення промовець висловив пропозицію схвалити «Директиви» і доповнити їх в IV розділі, передбачивши збільшення будівництва студентських та робітничих гуртожитків.

Доцент Г. Ю. Немірова підкреслила, що в історії радянської країни ще не було жодного партійного з'їзду, який не став би величезною історичною подією не тільки внутрішнього, але й міжнародного життя. Директиви XIX з'їзду по п'ятому п'ятирічному плану весь радянський народ зу-

стріть з величезною радістю і гордістю.

Свій виступ т. Немірова закінчує пропозицією внести в проект директив побажання розширити мережу спеціалізованих дитячих санаторіїв та організувати більше їдалень по великих будинках, де зосереджено багато населення, щоб дати жінкам можливість брати активнішу участь у виробничому, культурному та громадському житті.

Аспірант А. Д. Перевозов підкреслив величезне всесвітньо-історичне значення нового п'ятирічного плану розвитку СРСР і відзначив, що в цьому документі передбачено все необхідне для дальшого поступу у всіх галузях народного господарства і культури. Він запропонував внести в проект директив доповнення — значно збільшити видання політичної, наукової та художньої літератури, а також періодичних видань, особливо центральних газет.

Аспірант А. І. Елштейн, взявши слово, відзначив, що новим п'ятирічним планом передбачається значний ріст продукції радянської промисловості. Цей ріст зробить нашу країну ще могутнішою. Він вносить пропозицію більше конкретизувати пункт 3-а розділу

III, де говориться про електрифікацію приміського залізничного сполучення, і розширити мережу електрифікованих залізниць навколо великих промислових центрів.

Студент п'ятого курсу В. Щербаненко у своєму виступі зауважив, що в директивах передбачене посилення фізкультурної роботи серед молоді, і запропонував значно підвищити рівень фізкультурної роботи на факультеті.

На зборах виступили також декан факультету, доцент А. Г. Слюсарський, доцент В. А. Гольденберг, кандидат історичних наук В. Г. Лисенко, викладачі А. І. Мітряев, Б. А. Шрамко, аспіранти тт. Попов, Шило, Куплевахський, студенти тт. Кучер, Сіхорудізе, Шрам та інші, всього 23 члени й кандидати партії.

Збори одностайно прийняли резолюцію, що схвалює визначний історичний документ — директиви XIX з'їзду партії по п'ятому п'ятирічному плану розвитку СРСР, і доручили партійному бюро факультету організувати роз'яснення передз'їздівських матеріалів серед студентства, професорсько-викладацького і технічного складу факультету.

В. ГОЛЬДЕНБЕРГ.

Молоді студенти

В цьому році до університету прийшло нове поповнення — 775 молодих студентів. На багатьох факультетах за кожне місце боролися два-три кандидати. Вступні экзамены показали, що водночас із підвищенням вимог до вступників зростають і їхні знання, якість їхньої навчальної підготовки. Майже всі зараховані до університету товариші склали экзамены на «відмінно» та «добре». 235 медалістів середніх шкіл прийнято на факультети університету без вступних іспитів.

Хто ж прийшов вчитися в наш студентський колектив?

Іван Надточий вихований у селянській родині. Участь в обороні Батьківщини під час Великої Вітчизняної війни, навчання у вечірній школі, робота на підприємстві — ось скромна біографія юнака. Весь час мріяв він про спеціальність радянського вчителя. І от, закінчивши школу, Іван, як вирішив давно, подав заяву на філологічний факультет нашого університету.

Едуард Онищенко все своє життя прожив у невеликому місті. Вчився юнак наполегливо, був членом комітету комсомолу середньої школи, десятирічку закінчив з золотою медаллю. «Стану спеціалістом-фізиком», — вирішив Едуард. Він подав заяву про бажання вступити до нашого університету і, як медаліст, був без іспитів зарахований на фізико-математичний факультет. Бажання вчитися на цьому ж факультеті виявили медалісти В. Самійленко з Полтавщини, Л. Чалий з Харківської області та інші.

До хімічного факультету вступила Лідія Кучина, яка одержала в середній школі атестат відмінника.

Леонід Сороко, колишній партизан, хоче бути знавцем російської філології. Десятирічним хлопчиком вступив він до однієї з бригад партизанського загону імені Ф. Дзержинського. Крізь суворі випробування війни проніс юнак любов до науки. Особливо сподобалася йому російська література. Після війни Леонід, закінчивши десятирічку, успішно склав вступні экзамены до університету.

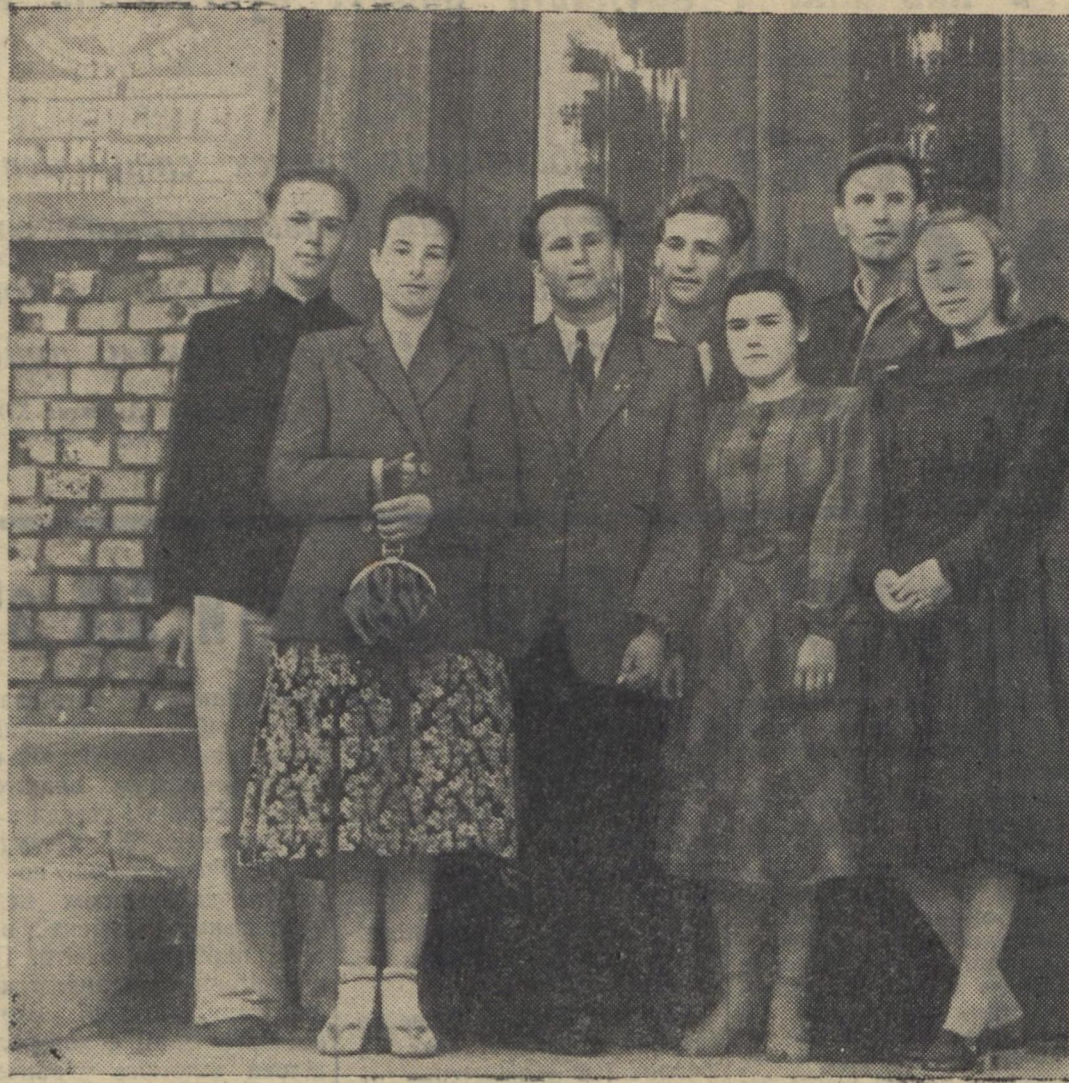
Таких людей більшість серед прийнятих на перший курс нашого університету.

Нові студенти включаються в кипуче студентське життя. Під керівництвом досвідчених викладачів вони оволодівають знаннями, будуть провадити наукові дослідження в численних наукових гуртках, стануть активними учасниками громадської роботи, учасниками гуртків художньої самодіяльності.

З великим запалом беруться молоді студенти за навчання, свідомі своїх обов'язків перед країною, яка дала їм можливість здобувати вищу освіту.

С. ШЛЯХОВА.
В. ЛИТВИНОВ.

НОВЕ ПОПОВНЕННЯ УНІВЕРСИТЕТУ

Група студентів-першокурсників історичного факультету. Зліва направо: В. Курилов, Л. Венчовська, Ю. Яшинов, М. Радченко, І. Ніженець, А. Данченко, А. Рудниченко.

Товаришам першокурсникам

Від імені партійного бюро, ректорату, комсомольської і профспілкової організацій ХДУ та редакції газети «Сталінські кадри» вітаємо вас, товариші першокурсники всіх факультетів, з вступом у наш університет, в ряди молоді, що має щастя здобувати вищу освіту, оволодівати найпередовішою у світі радянською наукою.

Ви починаєте навчання напередодні визначної події в житті нашої країни — в дні, коли всі народи СРСР з величезним піднесенням готуються зустріти XIX з'їзд ВКП(б) новими трудовими успіхами.

З радісним хвилюванням, із святковим настроєм входять першокурсники в аудиторії університету, слухають перші лекції, знайомляться з новими товаришами, звикають до життя в новій, але близькій, рідній для них комсомольській сім'ї студентів.

Радянським студентам є з чого радіти, є чим пишатися. Вони мають щастя жити і вчитися в країні, де волею партії Леніна — Сталіна створено всі умови для всебічного розвитку творчих здібностей, ініціативи і таланту кожного трудящого, де любий вождь народів товариш Сталін повсякденно по-батьківському піклується про навчання й виховання політично свідомих, добре озброєних знаннями будівників комунізму.

Перед вами на кожному кроці докази цього піклування. До ваших послуг добре устатковані аудиторії, лабораторії, бібліотеки, кабінети з наочним приладдям і спеціальною літературою. Вам охоче допоможуть бібліотечні і наукові консультанти. Ви можете вже з першого курсу взятись до глибоких досліджень у науковому гуртку в улюбленій галузі знань.

Вам надається можливість розвивати свої здібності в спортивних секціях, в студентських гуртках художньої самодіяльності, в загальноуніверситетській літературній студії.

Партійні й комсомольські організації факультетів допоможуть вам рости як дітям великої сталінської епохи, самовідданим будівникам комунізму, розвинути у вас почуття радянського патріотизму, сталінської дружби народів, колективізму, вміння самовіддано працювати, бути вимогливими до себе й до товаришів, допомагати один одному в навчанні, у створенні найкращих побутових умов у гуртожитку.

Дорогі товариші! Вітаючи вас як нове поповнення студентського колективу нашого університету, ми хочемо висловити кілька побажань.

З перших днів свого студентського життя вчіться ставитись до науки з партійною принциповістю й вимогливістю. Звикайте завжди цінувати час. Найповніше використовуйте кожний день, кожну годину для набуття знань, для роботи над собою. Вміння розподіляти свій робочий час і витратити його з найбільшою користю і продуктивністю — це вірна запорука успіху в навчанні.

Організованість і цілеспрямованість на всіх етапах університетського курсу допоможуть вам подолати труднощі, які зустрінуться на вашому шляху.

Ніколи не відмовляйтесь від малого в роботі, — як вчить товариш Сталін, — бо з малого будується велике.

Пам'ятайте поради великого російського вченого І. П. Павлова: «Вивчіть ази науки перше ніж намагатися зійти на її вершини. Ніколи не беріться до дальшого, не засвоївши попереднього...» «Будьте пристрасні в вашій роботі та в ваших шуканнях».

Сподіваємося, що кожний з вас однаково добре знає не тільки надані студентству широкі права і можливості для навчання, але й свої обов'язки перед більшовицькою партією і Радянською державою.

Основний обов'язок студента — сумлінно вчитися. Вчення в нашій країні ніяк не можна вважати тільки особистою справою. Це насамперед важлива державна справа. Радянська держава, збудована на основах чудодійної науки сучасності — марксизму-ленінізму, кровно зацікавлена у якнайбільшому поширенні серед народу наукових знань, які допомагатимуть будувати і вдосконалювати першу в світі державу трудящих, державу, що є зразком для інших народів.

Ви повинні найкраще засвоїти курс вищої школи, найповніше опанувати ту науку, знання якої має бути обов'язковим для більшовиків усіх галузей науки, — марксизм-ленінізм. От чому дуже важливо, щоб студентство добре усвідомило свої обов'язки й свою відповідальність перед державою і народом.

З перших днів життя в студентському колективі беріть активну участь у громадській роботі. «Ленінець не може бути тільки спеціалістом облюбованої ним галузі науки, — він повинен бути разом з тим політиком — громадським діячем, який живо цікавиться долею своєї країни, обізнаний із законами суспільного розвитку, вміє користуватись цими законами і прагне бути активним учасником політичного керівництва країною» (І. В. Сталін).

Бажаємо вам успіхів у навчанні і громадській роботі. Бажаємо кожному з вас внести свій цінний вклад у розвиток радянської науки, яка щиро служить народові, передає йому всі завоювання науки і допомагає перетворювати природу в потрібному для людини напрямі.

І ще одно, товариші: пам'ятайте, що редакція загальноуніверситетської газети «Сталінські кадри» — ваш щирий друг і помічник. Її завдання — допомагати вам методичними порадами, практичними вказівками, висвітлювати питання і події, які цікавлять студентську громадськість.

Регулярно відвідуйте редакцію, повідомляйте про ваші побажання, пропозиції, про виниклі труднощі. З комсомольською принциповістю критикуйте всі недоліки, які заважають нормальній роботі вашого факультету, курсу, вашої групи. Частіше пишіть до своєї газети, несіть свої вірші, нариси, фейлетони. Без вашої постійної і активної участі газета не зможе успішно виконати поставлені перед нею завдання.

ПАРТІЙНЕ БЮРО, РЕКТОРАТ,
КОМІТЕТ ЛКСМУ, ПРОФКОМ, МІСЦЕВКОМ,
РЕДАКЦІЯ ГАЗЕТИ «СТАЛІНСЬКІ КАДРИ».

В перший день

Десятки студентів зібралися 1 вересня в Ленінській аудиторії. У всіх святковий, урочистий настрій.

За столом президії — професори, викладачі, кращі студенти факультету.

На трибуну виходить секретар партійної організації фізико-математичного факультету Д. З. Гордєвський.

— Разом з усім радянським народом, — говорить він, — ми готуємось до знаменної дати — відкриття XIX з'їзду нашої славної комуністичної партії. Ваш обов'язок, молоді друзі, відзначити цю історичну подію відмінними успіхами у навчанні, активною участю у громадській роботі.

Першокурсників вітали доктор фізико-математичних наук, професор О. В. Погорелов, доцент Б. Веркін, студент тов. Самсонов та інші.

Молоді студенти ознайомилися з історією факультету, його численними лабораторіями, учбовими кабінетами.

В. КОВАЛЬ.

ВИПРАВДАЮ ДОВІР'Я БАТЬКІВЩИНИ

Ще в школі, коли я відвідувала багато предметних гуртків, мені особливо подобалися заняття в гуртку хімії. Дуже старанно вивчала я теоретичний курс, а потім в лабораторії практично поглиблювала здобуті знання.

Закінчуючи десятирічку, я твердо вирішила, що стану хіміком. У виборі майбутньої професії мені допомогли шкільні вчителі.

І от давнє бажання здійснилося: я стала студенткою хімічного факультету Харківського державного університету. Чудове враження залишили у мене перші лекції з основ марксизму-ленінізму, математики, практичні заняття з неорганічної хімії. А скільки нового, цікавого жде нас, першокурсників, попереду!

В школі я була членом комітету комсомолу. Активна участь у громадській роботі допомагала мені відмінно вчитися. Цю шкільну традицію я думаю зміцнити в університеті: адже радянський студент мусить не тільки оволодівати знаннями, але й бути активним учасником громадського життя свого курсу, свого факультету.

Вже зараз, у перші дні занять, я знайшла спільну мову із студентами своєї групи. Багато корисного і цікавого розповіли мені про наш факультет студенти-старшокурсники.

Дружний колектив у групі, шире бажання стати справжнім фахівцем — хіміком, широкі можливості для освіти, що дає кожному з нас Радянська держава, — все це зміцнює мою впевненість у тому, що навчання в університеті буде для мене найкращим здійсненням моїх задумів і допоможе мені по-комсомольському виправдати довіру Батьківщини.

Студентка першого курсу
хімічного факультету
Алла АНДРЕЄВА.

ЛІТНЯ ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА СТУДЕНТІВ

☆☆☆

☆

☆☆☆

Студенти-географи на трасі Південно-Українського каналу

Влітку 1952 року географічний факультет нашого університету, з метою надання допомоги великим сталінським будовам комунізму на Дніпрі, провів виробничу практику із студентами четвертого курсу в Запорізькій області — на трасі Південно-Українського каналу.

Практика складалася з трьох періодів: підготовчого, польового і камерального.

Польовий період тривав протягом двох місяців. За цей час студенти глибоко вивчили природні умови, ресурси і структуру господарства всіх адміністративних районів Запорізької області. Крім того, практиканти збирали докладний науковий і статистичний матеріал по колгоспах і радгоспах області.

Особливу увагу було приділено вивченню природи і господарства області на трасі Південно-Українського каналу. Тут студенти вивчали рельєф, кліматичні умови, гідрографію, ґрунти, рослинність, тваринний світ; детально вивчили структуру господарства районів, суміжних з трасою Південно-Українського каналу.

Закінчивши польовий період, студенти повернулись до Харкова — для складання звітів. Кращі звіти виробничої практики вже тепер використовуються пла-

новими організаціями області.

Студенти-практиканти не обмежувались тільки збиранням наукового матеріалу, але й проводили агітаційну роботу серед місцевого населення, виступали з доповідями. Так, студентка четвертого курсу т. Кремльова зробила доповідь для населення Червоноармійського району на тему «Господарське значення корисних копалин району для розвитку продуктивних сил». Студентка IV курсу Козлова зробила для населення доповідь на тему «Значення Південно-Українського каналу для розвитку сільського господарства Запорізької області». З доповідями на актуальні теми виступали й інші студенти.

Таким чином, виробнича практика студентів четвертого курсу географічного факультету дала можливість зібрати великий матеріал, який допоможе краще охарактеризувати природні умови і структуру господарства Запорізької області. На основі аналізу зібраного матеріалу можна буде визначити перспективи дальшого розвитку продуктивних сил області у зв'язку з будівництвом Каховської гідроелектростанції та Південно-Українського каналу.

Т. ТРИПІЛЕЦЬ.

У заводських лабораторіях

Характерною рисою розвитку радянської вищої школи є зміцнення її зв'язків з практикою, з виробництвом. Ці зв'язки не тільки сприяють технічному прогресові виробництва, але й збагачують вищу школу досвідом практики, досвідом новаторів виробництва.

Студенти четвертих курсів фізико-математичного факультету влітку проходили виробничу практику на заводах і в науково-дослідних інститутах міста Харкова. Студенти-практиканти спеціалізувалися в роботі з рентгенструктурного аналізу, брали безпосередню участь у роботі заводських лабораторій магнітної дефектоскопії, металографічного рентгеновського просвічування та інших. Цим вони займалися на Харківському турбогенераторному та Харківському електромеханічному заводах.

Студенти проводили дефектоскопію деталей турбін, випробовували зразки металів для потужних машин і досліджували структуру металів, що використовуються для виробництва відповідних деталей новітніх механізмів.

Керівники лабораторій добре відізналися про роботу студентів-практикантів тт. Березняк, Крилова, Сухініна та інших.

Гірше пройшла виробнича практика у студентів-радіофізиків. З 22 студентів цієї групи тільки 8 чоловік проходили її поза університетом — в Автодорожному інституті, Інституті мір та вимірних приладів та ін. Решта працювали на кафедрі над розв'язанням нових завдань практикуму. Отже, більшість студентів-радіофізиків проходили виробничу практику у межах вищих навчальних закладів, і ніхто з них не потрапив на виробництво. Ясно, що основна мета виробничої практики для більшості цих студентів не була досягнута.

Головна причина, що перешкодила нормальному проходженню виробничої практики студентами, це — відсутність постійної бази для такої практики. Якщо на 1951—1952 навчальний рік Міністерство вищої освіти не змогло виділити бази, то навчальна частина нашого університету і відповідні кафедри повинні були проявити більше ініціативи і, по домовленості з заводами, домогтися певної кількості місць для студентів.

Слабий зв'язок з виробництвом є серйозним недоліком в роботі фізико-математичного факультету.

В. КОСТІН.

Літні археологічні дослідження

Недавно закінчила свої основні роботи археологічна експедиція нашого університету, яка проводила дослідження стародавніх пам'яток — городищ, селищ і курганних могильників — переважно скіфського часу,

роби. На внутрішніх стінках кількох глиняних посудин збереглися відбитки проса.

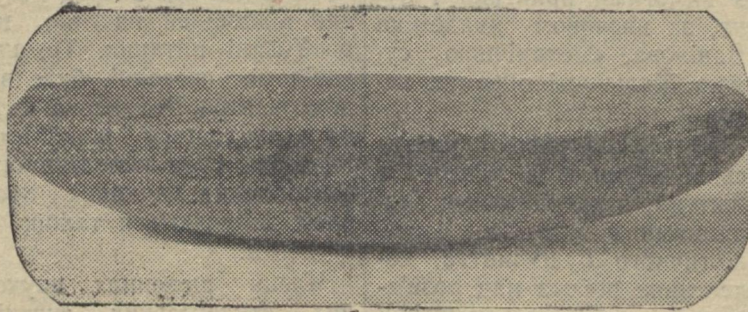
В цьому році була закінчена топографічна зйомка плану стародавнього поселення і розкопано декілька

відклади ранньослов'янської, роменсько-боршевської культури та епохи Київської Русі, були споруджені ще за скіфських часів.

В літніх археологічних роботах цього року активну участь брали студенти історичного факультету — члени гуртка стародавньої історії та археології Є. Пузаков, А. Лукінова, Н. Фьодорова, М. Коган, Н. Зелігман та інші.

Слід відзначити, що населення тих сіл, де робилися розвідки і розкопки, проявляло величезний інтерес до стародавніх пам'яток і багато в чому сприяло успішній роботі експедиції. Чимало колгоспної молоді приходило нам допомагати в зніманні верхніх шарів землі. Ці аматори археології працювали по декілька днів у вільні години з великим завзяттям, аби тільки швидше знайти якусь старовинну річ, що розповідає про життя і звичай наших предків. Один старий колгоспник-мисливець, який дуже зацікавився розкопками, обіцяв навіть завітати в Харків, щоб оглянути наш Археологічний музей.

Члени експедиції під час відпочинку провадили культурно-масову роботу серед місцевого населення. За це

Кам'яна зернотерка, знайдена на місці стародавнього скіфського селища коло села Водяне.

Фото В. КУЛЕШОВА.

тобто VII—III віків до нашої ери. Розвідками і розкопками була охоплена велика територія від міста Балаклії на півдні до села Бараново на півночі Харківської області.

В результаті робіт експедиції зібрана велика кількість стародавніх пам'яток (залишки знарядь виробництва, зброї, прикрас, побутові предмети і т. д.). Проводилися також археологічні спостереження, які становлять великий науковий інтерес.

На городищі коло села Мілове була досліджена складна система оборонних споруд скіфського часу. На багатопов'язаному селищі коло села Велика Данилівка виявлено поховання епохи бронзи (початок першого тисячоліття до нашої ери), що досить добре збереглося, а також жертвне місце стародавніх скіфів. При розкопках на скіфському городищі біля села Бараново вдалося виявити виразні сліди стародавнього місцевого металургійного (залізоплавильного) виробництва.

Не менший інтерес являють і розкопки, проведені коло села Острівківка. Тут ще в минулому році були виявлені рештки наземного житла скіфських часів і в ньому знайдені численні залишки глиняного посуду, уламки зернотерок (див. фотографію), залізна сокира та уламок стародавнього залізного серпа.

Вдалося навіть визначити один із злаків, який вирощували тут стародавні земледельці.

Крім скіфських пам'яток, було досліджено також кілька городищ епохи Київської Русі. На південній околиці Харкова розташовані кургани. Незважаючи на те, що всі кургани виявились пограбованими ще з давніх часів, тут все ж таки знайдено ряд цікавих речей: уламки глиняних посудин, залізний ніж, уламок дротика, буси тощо. З'ясовано також побудову похоронних споруд та деякі особливості обряду поховання небіжчиків.

Крім скіфських пам'яток, було досліджено також кілька городищ епохи Київської Русі. На південній околиці Харкова розташовані кургани. Незважаючи на те, що всі кургани виявились пограбованими ще з давніх часів, тут все ж таки знайдено ряд цікавих речей: уламки глиняних посудин, залізний ніж, уламок дротика, буси тощо. З'ясовано також побудову похоронних споруд та деякі особливості обряду поховання небіжчиків.

Розкопки кургана № 2 влітку цього року.

Фото В. КУЛЕШОВА.

не відоме Донецьке городище — залишки літописного міста Донця. Під час розвідок тут були виявлені залишки житла у вигляді землянки і розкопано дві ями для зберігання зерна.

Цікаві висновки дало можливість зробити вивчення оборонних споруд Хорошівського городища. Виявилось, що вали городища, яке міститься у культурному шарі

Острівківська сільрада висловила подяку всьому колективі експедиції.

Тепер здобутий експедицією матеріал передано в Археологічний музей нашого університету, де він піддається дбайливій камеральній обробці і дальшому дослідженню.

Ст. викладач кафедри стародавньої історії та археології Б. ШРАМКО.

НА ДОПОМОГУ КОЛГОСПНИКАМ

З 17 липня по 15 серпня група студентів і технічних працівників фізико-математичного факультету взяла участь у збиранні врожаю в колгоспі «Червона агрономія», Лозівського району.

Виконуючи свій патріотичний обов'язок перед Батьківщиною, більшість студентів і лаборантів сумлінно поставилася до цієї роботи. Серед них насамперед слід відзначити студента-випускника т. Татарченка і лаборантів — тт. Місюрину, Федотову та Залюбовського.

Проте були й факти не-сумлінного ставлення до роботи. Наприклад, після спеціально наданого відпочинку студент першого курсу т. Бондаренко і лаборант т. Бейлінсон не пішли на нічне вантаження.

Комсомольці, що входили до складу групи, не проводили ніякої агітаційно-пропагандистської роботи серед колгоспників, не проявили ініціативи, щоб добре організувати роботу своєї групи.

Бригадир — студент п'ятого курсу т. Колодко не спромігся чітко організувати роботу у своїй бригаді.

Це сталося тому, що партійне і комсомольське бюро фізико-математичного факультету не приділило належної уваги організації та інструктажу групи, яка виїхала в колгосп на допомогу в польових роботах.

В. ВЕРВЕЧЕНКО.

«СТАЛІНСЬКІ КАДРИ»

№ 24

стор. 3

Працювати систематично, без ривків

(Поради для першокурсників хімічного факультету)

Товариші студенти-першокурсники!

Ви починаєте навчання на передодні визначної події в житті нашої Батьківщини — в дні всенародної підготовки до XIX з'їзду ВКП(б). Це мусить мобілізувати вас на краще навчання, сприяти розвитку у кожного політичної активності і ділової ініціативи.

Вам, молодим студентам, надано більше свободи в організації самостійної роботи поза аудиторією. Вам не будуть задавати уроків, як у середній школі, і питати їх. Однак це, звичайно, не значить, що викладачі не контролюватимуть вашої роботи, вашої успішності. Контроль буде, але в іншій формі. Отже, дуже важливо правильно зорієнтуватися в новій обстановці і з перших кроків узяти вірну лінію.

Ви будете вивчати дуже важливу для народного господарства науку — хімію, якій надається одно з передових місць у виконанні завдань, поставлених в директивах XIX з'їзду комуністичної партії.

Але найважливішим предметом для вас, як і для всіх студентів, мають бути основи марксизму-ленізму — наука, знання якої потрібне для кожного більшовика-ленінця. Оволодіння цією визначною наукою допоможе вам краще зрозуміти і засвоїти ваші фахові дисципліни — хімію, фізику, математику та інші.

Для того, щоб бути вченим-хіміком, ще недосить бути добре обізнаним в галузі хімії, фізики та математики. Необхідна певна філософська система, певний філософський світогляд, правильна методологія. З цього приводу Ф. Енгельс зауважив: хоч як би не заперечували природознавці, але ними керують філософи; це значить, що природознавці, добуваючи факти і відкриваючи об'єктивні закони природи, при їх тлумаченні і теоретичному осмислюванні виходять з того або іншого світогляду, керуються ним.

Розвиток науки є історичний процес. Наука вже давно стала ареною запеклої класової боротьби. Класова боротьба проявляється в зіткненні передових і реакційних напрямів у науці, в боротьбі між наукою і релігією, між матеріалізмом та ідеалізмом, діалектикою і метафізикою.

У дореволюційній Росії багато було видатних вчених, які внесли величезний вклад у світову науку. В галузі хімії всім відомі імена Ломоносова, Менделєєва, Бекетова, Бутлерова, Зініна та багатьох інших. Вони досягли блискучих результа-

тів завдяки тому, що розглядали і тлумачили явища природи з матеріалістичних позицій.

В XIX віці, незважаючи на великі досягнення російських вчених, наука ще мало була зв'язана з життям, з вимогами практики і була, за висловом академіка Вавілова, «механічною сумою діяльності окремих великих вчених».

Відмінною рисою радянської науки є її зв'язок з життям, з актуальними завданнями й вимогами соціалістичного будівництва, колективна робота над розв'язанням великих наукових проблем, планування, завдяки якому координуються зусилля багатьох вчених і виробників і наука стає могутнім знаряддям розвитку народного господарства.

«Загальнови́знано, що ніяка наука не може розвиватись і робити успіхи без боротьби думок, без свободи критики», — вчить товариш Сталін у своїй геніальній праці «Марксизм і питання мовознавства». Колективна робота радянських вчених і планування наукових досліджень і створюють умови для такої критики і для розвитку науки.

Робота товариша Сталіна «Марксизм і питання мовознавства» є класичним зразком творчого марксизму. Цей історичний твір відкрив для всіх радянських вчених широкі простори у розв'язанні нових завдань, що стоять перед нашою державою. Розроблені товаришем Сталіним основні положення і метод дослідження є керівними для розвитку всякої наукової дисципліни.

Товариші, вам дано всі можливості для того, щоб стати повноцінними спеціалістами сталінської епохи, науковими і громадськими діячами-ленінцями. Ці можливості ви повинні повністю використати. Але пам'ятайте, що, коли ми вас вчимо, а ви вчитеся, це — не два самостійні, не зв'язані між собою процеси, а єдине ціле. Вчити можна тільки того, хто хоче вчитися. На лекціях не можна бути пасивними слухачами, — ви повинні брати активну участь у лекції: уважно стежити за ходом думки лектора, старатись осмислити і запам'ятати те, що вам викладають.

Характер викладання в університеті тим відрізняється від викладання в середній школі, що вам не просто подають готові висновки й формулювання, а вас знайомлять з тим, як розв'язується дане питання, на чому побудовані дані висновки.

Ви побачите, що, набувши певних навиків, ви зможете розв'язувати багато питань, а не заучувати готові відпо-

віді. Перед вами постійно будуть виникати питання — «як» і «чому». Нехай вас не бентежить, що не на всі запитання ви зможете дістати вичерпливу відповідь. Непізнаних речей немає, але ще не пізнаних багато. Наука весь час йде вперед і шукає відповідей на ще не розв'язані питання. Те, що невідоме сьогодні, буде відоме завтра. Радянська наука розвивається швидкими темпами, і до колективного розроблення наукових проблем залучаються також і студенти.

Члени численних наукових студентських гуртків беруть активну участь у науково-дослідній роботі кафедр.

Щороку в університеті влаштовуються студентські наукові конференції, на яких доповідаються кращі студентські роботи.

Але для того, щоб продуктивно працювати і досягти успіху в навчанні, треба працювати систематично, а не ривками. Для кожної з дисциплін, які вам викладають, є робочий план; з ним вам необхідно познайомитися, щоб знати, що й коли ви будете слухати і в які строки над чим працювати.

Якщо засвоєнню лекційного матеріалу щодня приділяти небагато часу, не доведеться проводити безсонних ночей перед екзаменами. Систематична робота, забираючи порівняно небагато часу, забезпечить міцне засвоєння матеріалу, тоді як безсонні ночі перед екзаменом в кращому разі приведуть до одержання хорошої оцінки, але вони не можуть дати справжнього знання. Напружена робота ривками не досягає мети.

На практичних заняттях не слід приступати до дослідів, не продумавши всіх його деталей. Тому підготовку до цих занять треба починати дома, — в лабораторії на це не можна гаяти часу.

Витрачаючи небагато часу й зусиль, але працюючи систематично, відновлюючи в пам'яті почуте на лекції не далі як на другий-третій день після неї, можна добре засвоїти матеріал і досягти великих успіхів.

Ви повинні твердо пам'ятати, що звання радянського студента багато до чого зобов'язує, і докласти всіх сил, щоб виправдати надії, які покладають на вас держава і наша партія.

Дозвольте висловити впевненість в тому, що ви з усією серйозністю поставитесь до своїх обов'язків і що наша спільна робота буде успішною.

Заслужений діяч науки, професор Є. ХОТІНСЬКИЙ.

СПОРТИВНЕ ЛІТО

Фізична культура і спорт є невід'ємною частиною всього навчально-виховного процесу у вищих учбових закладах. Вони покликані сприяти підготовці всебічно розвинених спеціалістів, самовідданих борців за справу партії Леніна—Сталіна, людей з загартованими м'язами і волею, справжніх будівників комунізму.

Літо — найкраща пора для розгортання фізкультурних заходів серед студентства, пора масового туризму й альпінізму, занять легкою атлетикою на свіжому повітрі.

Альпініст В. Струєв, студент другого курсу історичного факультету, в таборі «Накра».

Цього літа кафедра фізичного виховання і спорту університету разом з добровільним спортивним товариством «Наука» провела багато спортивно-масових заходів, залучивши до них більшу кількість студентів, ніж торік.

Група туристів під керівництвом т. Благого зробила похід за маршрутом Харків—Запоріжжя — Каховка — Сімферополь — Алушта—Ялта. Всі студенти цієї групи виконали залікові розрядні норми по туризму.

За цим же маршрутом за туристськими путівками пройшла група з 13 студентів; всі вони одержали третій туристський розряд.

9 студентів-альпіністів складали спортивні норми в альпіністських таборах ДСТ «Наука» — «Накра» та «Алібек». Студент геологічного факультету т. Алісевич брав участь в експедиції за маршрутом Новосибірськ — Бійськ — Горно-Алтайськ, подолав перевали Шап-Шал та Кошагач.

Крім цих заходів, влітку проводилися заняття в секціях по спортивній гімнастичній, волейболу та баскетболу, греблі. Студенти, що влітку залишалися в Харкові, систематично тренувалися в цих секціях.

НАШ РЕКОРДСМЕН

Серед наших студентів-спортсменів, які вміють наполегливо працювати над собою і з великою майстерністю захищають спортивну честь університету на змаганнях, одним із кращих є Станіслав Шумілов.

Він не належить до числа аматорів, які йноді захоплюються спортом на шкоду основному обов'язку студента — добре вчитися. Це людина, однаково працююча, однаково цілеспрямована і в навчанні і в спортивних тренуваннях.

Станіслав — студент-відмінник п'ятого курсу фізико-математичного факультету. Наступного року він закінчує університет. Зараз він готується до захисту диплома, багато працює в лабораторіях. Але він справді любить спорт, усвідомлює його величезне значення для людини і знаходить час для систематичних тренувань у спортивному залі й на біговій доріжці.

Великих успіхів досяг Станіслав у бігу. Вся спортивна громадськість нашого університету знає, що Шумілов пробігає 400 метрів менше як за одну хвилину, що він — неперевершений бігун на дистанцію 800 метрів.

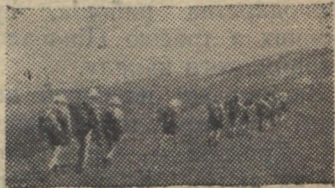
Кращі наші гімнасти-легкоатлети брали участь у літній студентській спартакіаді Міністерства вищої освіти та Центральної ради ДСТ «Наука». На цих змаганнях студент С. Шумілов зайняв друге місце в бігу на 800 метрів. Його час — 1 хвилина 57,4 секунди. Цим самим він виконав норму першого розряду всесоюзної класифікації.

Попереду багато цікавих змагань. Незабаром почнеться комплексна спартакіада. До неї треба негайно почати підготовку на всіх факультетах. Викладачі фізкультури, ради ДСТ «Наука», комсомольські організації факультетів повинні широко розгорнути роботу по залученню студентів першого курсу у спортивні секції, не допустити відсіву з секцій спортсменів, які займалися торік.

Основне завдання нашого спортивного колективу — виконати план підготовки розрядників першого і другого розряду. 32 чоловіка взяли на себе зобов'язання завоювати звання першорозрядника в 1952 році. В тому числі тт. Можаров, Вашенко, Стволинський, Будяков, Бенгус, Сазонов, Чечкін та ін. Понад 150 чоловік зобов'язалися виконати норми другого розряду.

Завдання тепер полягає в тому, щоб усі наші спортсмени з честю виконали свої зобов'язання до історичної події в житті радянського народу — наступного XIX з'їзду ВКП(б).

Рекордсмени університету з легкої атлетики тт. Дужак, Кирилова, Можаров, Черниш, Стародубцева, Щоголів та інші можуть і повинні поліпшити свої рекорди на наступних змаганнях, присвячених XIX з'їздові партії.

Група студентів-альпіністів на перевалі Донгуз-Ору.

Масове залучення студентів всіх факультетів до спортивної роботи, освоєння кожним студентом норм комплексу ГПО і на цій основі підвищення спортивної майстерності забезпечить передбачену підготовку розрядників і виконання державних завдань щодо поширення спорту серед студентства.

Зав. кафедрою фізичного виховання і спорту А. КРАВЧЕНКО.